

BAB 5

KESIMPULAN DAN CADANGAN

5.1 Pengenalan

Dalam bab ini penyelidik mengemukakan ringkasan dan rumusan dapatan kajian berkaitan cabaran yang dihadapi oleh pekerja wanita Muslim dalam industri televisyen dan filem. Bahagian ini terbahagi kepada dua bahagian. Bahagian 5.2 merumuskan dapatan kajian. Bahagian 5.3 pula tertumpu kepada implikasi kajian.

5.2 Rumusan Kajian

Berikut adalah rumusan kajian berdasarkan kepada analisis data. Bahagian kesimpulan kajian ini terbahagi kepada tiga bahagian. Bahagian 5.2.1 membincangkan mengenai aspek yang membentuk budaya produksi industri televisyen dan filem di Malaysia. Bahagian 5.2.2 membincangkan mengenai cabaran yang dihadapi oleh pekerja wanita dari perspektif budaya produksi. Seterusnya bahagian 5.2.3 membincangkan mengenai strategi yang digunakan oleh pekerja wanita untuk menangani cabaran yang dihadapi.

5.2.1 Budaya Produksi Industri Televisyen Dan Filem Malaysia

Budaya masyarakat setempat dan ideologi agama Islam memainkan peranan signifikan dalam membentuk budaya produksi industri televisyen dan filem di Malaysia. Aspek budaya dan ideologi agama ini mempengaruhi ekspektasi serta persepsi masyarakat terhadap peranan wanita dalam industri kandungan kreatif. Budaya Melayu konservatif yang dipengaruhi oleh ideologi patriarki menyulitkan penglibatan

wanita dalam industri ini, kerana mereka masih diharapkan untuk memenuhi peranan tradisional sebagai suri rumah sepenuh masa. Akibatnya, wanita yang bekerja dalam industri kandungan kreatif sering menghadapi stigma dan persepsi negatif dari masyarakat. Kajian menunjukkan bahawa meskipun berhadapan dengan stigma dan persepsi negatif, pekerja wanita dalam industri ini menganggap pekerjaan mereka sebagai ibadah dan berpegang kepada prinsip Islam yang membenarkan wanita menceburkan diri dalam pelbagai sektor pekerjaan. Islam menganggap setiap pekerjaan yang dilakukan dengan niat mencari rezeki yang halal sebagai ibadah dan jihad. Wanita dalam industri ini juga memainkan peranan penting dalam memastikan kandungan hiburan yang dihasilkan mematuhi garis panduan agama dan budaya setempat.

Kesimpulannya, budaya produksi dalam industri televisyen dan filem di Malaysia sangat dipengaruhi oleh budaya masyarakat setempat dan ideologi agama Islam, yang secara langsung mempengaruhi kehidupan berkerjaya wanita Muslim dalam industri kandungan kreatif. Walaupun menghadapi cabaran, pekerja wanita terus berusaha mengekalkan jati diri dan kesopanan sebagai wanita Melayu Islam sambil menyumbang kepada industri dengan cara yang bermanfaat dan bertepatan dengan nilai-nilai agama dan budaya.

5.2.2 Cabaran Wanita Muslim Berkerjaya Dari Perspektif Budaya Produksi

Hasil analisis temu bual dengan wanita Muslim dalam industri televisyen dan filem Malaysia menunjukkan pelbagai cabaran akibat budaya produksi yang dipengaruhi oleh dinamik kuasa. Dari aspek cabaran dinamik kuasa kajian mendapati bahawa hierarki yang wujud dalam organisasi industri memberikan kelebihan kepada mereka yang berada di peringkat tertinggi, manakala pekerja bawahan mengalami kesulitan kerjaya. Wanita juga menghadapi stigma dan persepsi negatif yang

merendahkan kebolehan mereka, sama ada dari lelaki atau wanita berjawatan tinggi. Pengasingan gender, baik dalam jenis pekerjaan mahupun hierarki mengekalkan ketidaksamaraan dan membataskan peluang wanita untuk memegang jawatan berpengaruh. Dominasi lelaki dalam industri, termasuk dalam bidang yang sepatutnya diceburi oleh wanita seperti solekan serta budaya homofili yang menyokong pengambilan pekerja lelaki telah mengurangkan peluang wanita. Diskriminasi gender, termasuk perbezaan ekspektasi dan ketidakendahan terhadap idea wanita menghalang pengiktirafan terhadap keupayaan mereka. Selain itu, wanita Muslim menghadapi diskriminasi berdasarkan agama dan bangsa yang membatasi peluang kemajuan kerjaya mereka. Secara keseluruhan, dinamik kuasa dalam industri ini memberi kesan besar kepada kehidupan pekerja wanita serta pelbagai halangan yang menghalang mereka daripada mencapai potensi penuh mereka.

Manakala berikut adalah antara kesan empat elemen budaya produksi seperti eksploitasi, eksploitasi-kendiri, ketiadaan autonomi kreatif, dan kesejahteraan emosi terhadap pekerja wanita dalam industri televisyen dan filem di Malaysia. Pekerja wanita dalam industri ini sering mengalami eksploitasi dalam pelbagai bentuk seperti upah rendah, waktu kerja tidak menentu, bebanan kerja berlebihan, penipuan bayaran, dan ketidakstabilan pekerjaan. Kajian menunjukkan bahawa pekerja wanita, terutama yang bekerja dalam kapasiti kontrak atau bebas, sering dibayar dengan kadar yang tidak setimpal atau tidak dibayar langsung. Keadaan ini diburukkan lagi dengan beban kerja yang berlebihan dan ketidakstabilan pekerjaan yang tinggi, di mana pekerja sering kali terpaksa menguruskan tugas tambahan dan menanggung risiko tanpa perlindungan sosial yang mencukupi. Selain itu, eksploitasi-kendiri berlaku apabila pekerja secara sukarela melaburkan masa dan tenaga mereka dalam pekerjaan kerana minat dan kepuasan peribadi. Kajian ini menunjukkan bahawa minat terhadap pekerjaan dan

kepuasan hasil kerja menyebabkan pekerja wanita sering mengabaikan kesejahteraan diri mereka, bekerja melebihi waktu yang ditetapkan, dan menerima keadaan kerja yang buruk. Walaupun fleksibiliti waktu kerja dilihat sebagai kelebihan, ia juga memudahkan eksploitasi-kendiri, di mana pekerja cenderung untuk bekerja lebih lama tanpa bayaran tambahan. Seterusnya kekurangan autonomi kreatif adalah masalah utama bagi pekerja wanita dalam industri ini. Autonomi kreatif yang terhad disebabkan oleh kawalan ketat daripada pihak atasan dan kekurangan bajet, menghalang pekerja wanita daripada mencapai potensi kreatif mereka. Pekerja sering terpaksa bekerja dalam batasan yang ketat dan memenuhi kehendak pihak pengurusan atau penyiar, yang menyekat kebebasan mereka dalam menghasilkan karya kreatif.

Akhirnya, kesejahteraan emosi pekerja wanita dalam industri televisyen dan filem sering terjejas oleh konflik tempat kerja dan gangguan seksual. Konflik di tempat kerja, terutamanya antara rakan sekerja, dan gangguan seksual yang berlaku dalam industri ini, mencipta persekitaran yang tidak kondusif untuk kesejahteraan emosi. Gangguan seksual, walaupun sering dianggap tabu, masih berlaku dan menambah tekanan emosi kepada pekerja wanita, memburuk keadaan kerja yang sedia ada. Secara keseluruhan, pekerja wanita dalam industri televisyen dan filem di Malaysia menghadapi cabaran besar berkaitan dengan eksploitasi, autonomi kreatif, dan kesejahteraan emosi. Pengurusan yang lebih baik, perlindungan undang-undang yang lebih kuat, dan penambahbaikan dalam struktur industri diperlukan untuk menangani isu-isu ini dan meningkatkan kesejahteraan pekerja.

5.2.3 Strategi Pekerja Wanita Menangani Cabaran Yang Dihadapi

Analisis data menunjukkan bahawa pekerja wanita dalam industri televisyen dan filem menghadapi pelbagai cabaran. Namun, daripada temu bual dengan pekerja

wanita, didapati bahawa mereka yang berkhidmat sebagai pekerja bawahan hanya mampu mencadangkan strategi untuk menangani cabaran-cabaran tersebut, bukan menyelesaikan masalah secara sistematik. Malahan juga daripada dapatan kajian, penyelidik mendapati bahawa tidak kesemua cabaran yang dihadapi mempunyai strategi. Contohnya, cabaran eksploitasi-kendiri dan ketiadaan autonomi kreatif. Hal ini demikian kerana bagi cabaran eksploitasi-kendiri, pekerja wanita sendiri tidak menyedari bahawa mereka telah terdedah kepada eksploitasi-kendiri. Secara tidak langsung mereka tidak merasakan bahawa bentuk eksploitasi-kendiri ini merupakan satu masalah yang memerlukan kepada penyelesaian. Bagi cabaran autonomi kreatif, mereka tidak mempunyai strategi untuk menanganinya kerana mereka yang merupakan pekerja bawahan tidak mempunyai kuasa dalam membuat keputusan dan perlu mematuhi pembiayaan projek mereka iaitu pihak stesen televisyen dan penerbit.

Berikut adalah strategi-strategi yang digunakan oleh pekerja wanita Muslim menangani cabaran-cabaran dalam industri ini. Walaupun beberapa ciri dinamik kuasa telah dikenal pasti, akan tetapi hanya persepsi dan stigma sahaja yang dinyatakan strategi menangani iaitu dengan mengamalkan sikap profesionalisme ketika menjalankan tugas. Untuk menangani cabaran seperti ciri dinamik kuasa yang lain seperti pengasingan gender, dominasi lelaki, hierarki dan diskriminasi gender tidak dinyatakan oleh pekerja wanita.

Seterusnya untuk menangani cabaran eksploitasi seperti isu kadar upah dan penipuan bayaran, pekerja wanita mengamalkan sikap bertolak-ansur dalam kehidupan. Pekerja wanita juga turut menghadapi cabaran seperti waktu bekerja yang tidak menentu. Justeru, untuk menangani cabaran tersebut pekerja wanita mendapat sistem sokongan sendiri daripada pasangan keluarga, penjaga dan pusat jagaan anak-anak. Mereka juga turut menghadapi cabaran seperti pekerjaan yang tidak stabil dalam

kehidupan. Untuk menangani cabaran tersebut, mereka perlu mempunyai kemahiran pengurusan kewangan yang baik. Bagi cabaran bebanan kerja berlebihan dan penipuan bayaran, tiada strategi untuk menangani masalah tersebut.

Manakala untuk menangani cabaran yang menjejaskan kesejahteraan emosi seperti gangguan seksual, mereka mengamalkan strategi untuk sentiasa berwaspada dengan melakukan pemeriksaan latar belakang sebelum menyertai sesebuah penggambaran. Selain itu, konflik antara rakan sekerja di tempat kerja juga dikenal pasti sebagai faktor yang menjejaskan kesejahteraan emosi pekerja wanita. Lantaran itu pekerja wanita menekankan amalan pengurusan emosi yang baik untuk menangani konflik yang berlaku ketika bekerja dalam industri televisyen dan filem.

5.3 Implikasi Kajian

Hasil kajian yang telah dijalankan akan menyumbang kepada bidang kajian, graduan wanita yang bakal menceburi industri, pengurus atau pemilik industri media kreatif dan pembuat dasar.

5.3.1 Implikasi Kepada Bidang Kajian

Dapatan kajian tesis ini juga memberi sumbangan ilmu terkini kepada literatur berkaitan budaya produksi industri media kreatif di Malaysia. Pertamanya, memberi pendedahan sebenar berkaitan cabaran yang dihadapi oleh kaum wanita Muslim kesan daripada budaya produksi dalam industri televisyen dan perfileman di Malaysia. Walaupun wujud kajian berkaitan wanita dalam industri media kreatif di Malaysia, namun kajian yang dijalankan adalah berkaitan representasi wanita dalam kandungan media. Selain itu, kajian ini juga memberi pendedahan terhadap kesan budaya produksi

televisyen dan filem di Malaysia terhadap kehidupan pekerja wanita Muslim yang bekerja sebagai pekerja tetap, kontrak dan pekerja bebas.

5.3.2 Implikasi Kepada Graduan Wanita Yang Bakal Menceburi Industri

Kajian berkaitan wanita dalam industri media kreatif ini mempunyai beberapa implikasi kepada graduan wanita yang akan menceburi bidang ini. Memberikan pendedahan awal mengenai cabaran akibat daripada budaya produksi yang mungkin dihadapi oleh wanita dalam kerjaya contohnya seperti ciri dinamik kuasa, eksploitasi, eksploitasi-kendiri, ketiadaan autonomi kreatif dan kesejahteraan emosi terganggu. Dengan menyedari cabaran-cabaran ini, graduan wanita dapat mempersiapkan diri dengan lebih baik dan mengembangkan strategi untuk menangani cabaran. Tambahan juga, kajian wanita berkerjaya dalam industri media kreatif ini juga mampu memperkasakan graduan wanita dengan melengkapkan diri mereka dengan kefahaman yang mendalam berkenaan situasi sebenar industri. Natijahnya mereka akan mampu mengharungi cabaran, memanfaatkan peluang, dan membuat keputusan mengenai laluan kerjaya mereka.

5.3.3 Implikasi Kepada Pengurus Atau Pemilik Industri Media Kreatif

Kajian ini juga memberi beberapa implikasi kepada pengurus atau pemilik industri media kreatif iaitu dengan memberi pendedahan terhadap cabaran yang dihadapi oleh tenaga kerja wanita dalam industri, contohnya keseimbangan hidup dan kerjaya dan bayaran upah yang tidak stabil. Pengurus dan pemilik industri boleh menggunakan pengetahuan ini dengan melaksanakan polisi dan inisiatif untuk menangani cabaran ini. Contohnya program bimbingan, peluang pembangunan profesional, dan amalan pampasan yang adil. Tambahan juga, kajian ini juga

mendedahkan mengenai kewujudan dinamik kuasa dalam industri yang tidak menyebelahi pekerja wanita. Situasi ini secara tidak langsung menjadi halangan kepada penyertaan lebih ramai pekerja wanita dalam industri. Justeru kajian ini boleh dijadikan kayu ukur kepada pengurus dan pemilik industri untuk mencipta persekitaran kerja yang lebih inklusif dan menyokong tenaga kerja wanita. Contohnya dengan meraikan dan menggalakkan penyertaan kaum wanita dengan lebih ramai dalam industri dengan melihat kepada kemampuan dan keupayaan mereka.

5.3.4 Implikasi Kepada Pembuat Dasar

Kajian berkaitan wanita berkerjaya dalam industri media kreatif ini juga memberikan implikasi kepada pembuat dasar yang mengawal selia dan menjaga kemaslahatan pekerja wanita dalam industri kreatif. Iaitu dengan memberi maklumat kepada pembuat dasar berkenaan cabaran-cabaran yang ditempuhi kesan daripada budaya produksi terhadap pekerja wanita. Contohnya kewujudan gangguan seksual kepada tenaga kerja wanita dalam industri. Secara tidak langsung maklumat ini menjadi panduan dalam pembangunan polisi dan peraturan yang bertujuan melindungi pekerja wanita daripada gangguan seksual serta mencipta persekitaran kerja yang lebih selamat buat pekerja wanita. Seterusnya, kajian ini juga memberi penekanan terhadap keperluan kepada polisi yang menangani aspek keseimbangan hidup dan kerjaya serta amalan pekerjaan yang mesra keluarga. Pembuat dasar boleh mendukung cadangan seperti kepelbagaian fasiliti penjagaan kanak-kanak yang berpatutan.

5.4 Cadangan Kajian Lanjutan

Bagi kajian lanjutan berkaitan wanita berkerjaya dalam industri media kreatif, penyelidik seterusnya dapat meneruskan kajian berkaitan wanita berkerjaya dalam

industri yang menghasilkan kandungan digital seperti platform penstriman dalam talian, media sosial dan industri animasi. Hal ini demikian kerana kajian berkaitan wanita berkerjaya dalam industri media kreatif masih lagi terbatas di Malaysia. Seterusnya, kajian juga boleh dikembangkan lagi dengan melihat kepada persilangan identiti wanita. Contohnya dengan melibatkan karyawan wanita daripada etnik, bangsa, dan sosio-budaya yang berbeza. Memperluaskan suara wanita daripada pelbagai latar belakang membantu membongkar dan menguatkan lagi bentuk-bentuk cabaran yang dihadapi wanita dalam industri media kreatif. Hal ini kerana, setiap wanita yang lahir dalam sosio-budaya yang berbeza pastinya akan menyumbang kepada hasil perbincangan mengenai cabaran dengan lebih komprehensif dan pelbagai.

Seterusnya kajian selanjutnya boleh menggunakan campuran kaedah kualitatif dan kuantitatif. Kajian kuantitatif juga boleh dijalankan kepada populasi peserta kajian yang lebih besar. Gabungan kaedah kajian berbentuk kualitatif dan kuantitatif mungkin akan memberikan kefahaman berkaitan pengalaman wanita berkerjaya dalam industri media kreatif yang lebih komprehensif.

5.5 Kesimpulan

Secara umumnya, penglibatan lebih ramai tenaga kerja wanita dalam televisyen dan filem mampu memberikan ruang dan peluang untuk mereka menghasilkan lebih banyak kandungan yang mampu mengemukakan gagasan dan pandangan wanita terhadap aspek kehidupan, sosiologi, tentang kehendak dan pemikiran mereka selain berkongsi pengalaman yang menyumbang kepada perjuangan daripada wanita untuk wanita. Walaupun penyertaan wanita ke dalam industri media kreatif dilihat semakin meningkat, namun perkara tersebut tidak menggambarkan realiti yang dihadapi oleh mereka untuk terus bertahan di dalam industri ini. Cabaran seperti dinamik kuasa,

eksploitasi, eksploitasi-kendiri, ketiadaan autonomi kreatif dan kesejahteraan emosi terganggu masih lagi menghantui pekerja wanita secara jelas mahupun tersembunyi. Untuk bertahan dalam industri televisyen dan filem ini memerlukan tenaga kerja wanita mengorbankan keselesaan dan kestabilan hidup mereka. Malahan pekerja wanita juga perlu menggunakan strategi tersendiri untuk menangani cabaran jika ingin terus bekerja dalam industri ini.

